

ללמוד

של צדיקים

פנינים ורעיונים משמחי לב ונפש הנלמדים בדרך מופלאה מתוך מעשיהם

מאוצרו של הגאון רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל

פרשת מטות מסעי

'ללמוד!'

מושג שהפך לשם דבר בשולחן השבת של בתים רבים בישראל. וכפי שהעידו רבים וטובים כי שולחן השבת בביתם נתעלה מאוד. זכינו וספרי 'ללמוד' - על פרשיות בראשית ושמות נתקבלו באהדה עצומה על לב הציבור והודפסו במהדורות נוספות, תוך ציפיה לנרכס הבאים עד להשלמת הסדרה.

אנו שמחים להגיש היום לפני הציבור את הכרך השלישי בסדרת 'ללמוד' על פרשיות חומש במדבר - חידושים, פנינים ורעיונים לפרשיות השבוע מאת הגאון רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל, ערוכים בטוב טעם ודעת מתוך אוצר כתביו ומחברותיו שהותרו אחריו לברכה.

בחסדי הבורא עלינו זכינו, שאת רעיונותיו המיוחדים של אבינו זצ"ל, המשולבים במעשים נאים, העלינו עלי ספר ספרי 'ללמוד' על בראשית ושמות, וב"ה נכחנו לראות כי הרעיון לנצל את כוחו של הסיפור כדי לפתח את הלבבות, ולהשריש את המסרים הנצחיים של תורתנו הקדושה, נתקבל בכרכה רבה בבתי ישראל, רבנים ותלמידי חכמים מצטטים אותם בדרשותיהם, ורבים וטובים העידו כי שולחן השבת בביתם נתעלה מאוד. כך זכה המחבר שיתבדרו דברי תורתו בן מדרשי. וב"ה תוך זמן קצר אזלה המהדורה הראשונה מן השוק, והודפסו מהדורות נוספות.

פירושים אלו שאספנו כעמיר גורנה מתוך הדברים שנאמרו ונכתבו על ידו, מגישים אנו לפניכם גם בכרך זה של 'ללמוד' על חומש במדבר, שנכתב ביגיעה ועמל רב, עד אשר זכינו לברך על המוגמר בסיעתא דשמיא.

עלון זה המוגש לפניכם, ובו טעימה קטנה מספרי 'ללמוד', יצא לאור עד כה פעמים אחדות, אך לאור בקשת הציבור החלטנו להמשיך ולהוציא בשבועות הקרובים לעת עתה. הדבר תלוי בתרומות הציבור ובהשתתפות בהוצאות המרובות. ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, לרפואה ולהצלחה וכו'. ניתן לפנות למס': 054-8406988

כוחה של שמירת הדיבור!

איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסר אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל, ו)

תשובתו של החפץ חיים, היתה מופלאה. וכך הוא אמר לו' זונדל: "דע לך, כי מאחר ואתה מקפיד שלא להוציא מפין אפילו מילה מיותרת אחת, משמים דואגים לך שברכותיך תתקיימנה, בכדי שמילות הברכה לא תצאנה לבטלה!"...

הרי לנו, כוחו הגדול של האדם השומר את פיו ולשונו מלהוציא דברים לבטלה, אשר ברכותיו מקבלות כח נפלא משמים לפעול ישועה!

ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן את הרעיון הזה עצמו, מלמדת התורה בפסוק אותו הבאנו. וכך היא אומרת כביכול: אדם אשר מקפיד לשמור על מוצא פיו, ולא יחל דברו - הרי שמשמים ינהגו עמו באותה מידה, והקדוש ברוך הוא מצידו - 'ככל היוצא מפיו יעשה'...

כאורה יש להבין: מה פשר כפל הלשון, "לא יחל דברו" - "ככל היוצא מפיו יעשה"? הלא בפשטות, שני חלקי הפסוק חוזרים על עצמם ומשמעותם אחת!

♦ את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

בליטא, היה יהודי תלמיד חכם בשם ר' זונדל הוטנר (חמיו של הרצ"ה קוק זצ"ל), אשר מן החפץ חיים היה נוהג להפנות אליו יהודים הזקוקים לישועה - בכדי שיברכם. בתחילה, כאשר הגיעו אליו אנשים לראשונה במצוותו של החפץ חיים - לא הבין ר' זונדל מדוע מצאו לנכון להפנות דוקא אליו את מצוקותיהם... מששמע כי החפץ חיים שלחם - נענה ובירכם, אף שעדיין לא היה לו שמץ מושג על שום מה ולמה נבחר דוקא הוא על ידי הכתן הגדול מראדין לברך את ישראל. לפיכך, בהזדמנות הראשונה - קם ונסע אל החפץ חיים בכדי להבין את פשר הדבר.

בליעת הנפש

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה עֲבֹדֶיךָ נִשְׂאוּ אֶת רֹאשׁ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיָדֵנוּ וְלֹא נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ. וְנִקְרַב אֶת קֶרְבֵּן ה' אִישׁ אֲשֶׁר מֵצָא כְּלִי זָהָב אֶצְעָדָה וְצִמִּיד טִבְעֵת עֵגִיל וְכוּמֹז לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁינוּ לִפְנֵי ה' (ל"א, מ"ט - נ')

ובגמרא (שבת ס"ד, ע"א): "אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח, אמר להן משה לישראל: שמא חזרתם לקלוקלכם הראשון? אמרו לו: לא נפקד ממנו איש. אמר להן: אם כן, כפרה למה? אמרו לו: אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרחור לא יצאנו. מיד, ונקרב את קרבן ה'."

♦ את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

היה זה בנערותו של המשגיח, הגאון הצדיק רבי מאיר חדש, בתקופת המהפיכה הרוסית. באותם ימים, הטילה את חיתתה על הבריות כנופיה של שוודים מסוכנים ועזי נפש, אשר נקראו בשם 'הפטלוצ'יקים', על שם מנהיגם

כאורה יש להבין, אם הקרבן שהביאו בני ישראל לה' נועד לכפר על הרהורי עבירה שאולי נכשלו בהם בעת המלחמה, מדוע המתין אנשי החיל עד עתה מלהביא כפרה על אותם הרהורים? מדוע לא מיהרו להביא כפרה מיד עם שובם מהמלחמה?

מוקדש לדפואת חיה רחל בת לאה ולאה בת פסיה בתושח"י

– אדם שפל בשם פטלורה. שודדים אלו, לא היססו לשפוך דם נקי, ובפרט ידועה היתה לשמצה שנאתם התהומית ליהודים: יהודי שנפל לידיהם – לא היה יוצא לעולם בחיים!

באותם ימים, נמנעו היהודים כלל מלצאת מבתיהם שלא לצורך חיוני. אולם באחד הימים, נאלץ רבי מאיר הנער לצאת מביתו לצורך הכרחי כלשהו, ורגעים ספורים לאחר מכן מצא את עצמו בידיו של אחד מבני אותה חבורת שודדים, אשר נטלו עמו, הובילו אל המפקדה של הארגון, והעמידו אצל הקיר – כשהוא מתכוון לירות בו למוות.

אולם, משום מה, התרשם אותו שודד, כי הנער אינו עומד בדיוק במקום אליו מכוון הרובה שלו, ומחשבת שטות נכנסה בו, שגרמה לו להחליט כי הוא לא יזיז את הרובה בשום אופן – אלא על היהודי לזוז ולהתמקם מול קנה הרובה בכדי שניתן יהיה להורגו בקלות... לפיכך, הוא פרץ בצעקות אימים ודרש מהנער היהודי לזוז ממקומו מעט ימינה, תוך שהוא מלווה את זעקותיו בקללות טיפוסיות...

רבי מאיר מצידו, היה מוכן להענות לדרישה... וכי מה זה משנה אם יהרג בנקודה זו או מעט ימינה ממנה? אלא בפועל, מרוב פחד, איבריו לא נענו לו... הוא פשוט לא הצליח למוש ממקומו! הגוי עומד מולו, הרובה בידו, הוא צועק בגרון נחר, ואילו רבי מאיר אינו מסוגל לזוז!

כך, במשך זמן מה, עד שלפתע נפתח חלון סמוך, ממנו הציצה דמותו של קצין מקומי. הלה, פנה אל השודד ותהה לפשר המהומה, ומשנענה בהסברו של הגוי – הורה בקצרה: "שחרר אותו ודיו"... כך, בליט ברירה נאלץ הרוצח לשחרר את הנער, שתפס את רגליו ונמלט מהמקום כל עוד רוחו בו.

לימים סיפר רבי מאיר, כי בזמן שחלף עד שישחרר – הספיק לומר כמה וכמה פעמים את הווידוי, ובאותו הרגע בו נשלח לדרכו חופשי – הספיק לקבל על עצמו שורה ארוכה של קבלות, שאילו היה עומד בהן – היו מצעידות אותו במהירות רבה אל מחוזות הגדלות... אולם בפועל, עוד בטרם עשה את מחצית הדרך לשיבה – כבר נותרה רק מחצית מכמות הקבלות, כאשר הגיע לשיבה – נותרו רק אי אלו קבלות בודדות, יומיים לאחר מכן – נשכחה עוד קבלה או שתים, ומספר חודשים לאחר מכן לא נותר כל רושם מרשימת הקבלות הארוכה...

כך, חלפו שבע עשרה שנים. רבי מאיר כבר עלה לארץ ישראל, ונמנה על תלמידיה של ישיבת כנסת ישראל שבחברון... באותו יום מד ונמנה, בו התרחש הפוגרום הנורא ביהודי חברון ובבני הישיבה, שהה רבי מאיר בחדר

בו שהו שישים יהודים, אנשים נשים וטף, כאשר פרצו אל המקום הפורעים והחלו טובחים בכל הבא ליד. עד מהרה, השתררה אנדרלמוסיה במקום, כאשר צווחותיהם של הרוצחים צמאי הדם התערבו בזעקות האימה של הנרצחים, ואילו רבי מאיר מצא את עצמו נופל ארצה עם אחד מחבריו, ונקבר תחת ערמה של גופות קדושים...

החבר, ששכב לצידו של רבי מאיר, היה משוכנע כי מדובר בשאלה של זמן עד שהם יתגלו. לפיכך, בלחישה הוא הציע לרבי מאיר כי יסגירו את עצמם ביד הפורעים, בתמורה למיתה קלה... אולם רבי מאיר גער בו בלחישה: "שתוק! כיצד אתה מדבר? קוה אל ה'!". ואכן, החבר השתתק, ועד מהרה עזבו הפורעים את המקום – תוך שהם מותירים לרבי מאיר ולחברו את חייהם לשלל.

היה זה נס של ממש: חמישים ושמונה יהודים נרצחו, מבלי הותיר שריד ופליט, ורק רבי מאיר וחברו נותרו בחיים! אולם באותו הרגע, הרגיש החבר שהוא מוכרח להבין, ובפנותו אל רבי מאיר שאל: "אמור לי, כיצד היית מסוגל לקנות לישועת השם אפילו במצב כזה, שנראה חסר סיכוי לחלוטין? הרי לא היה בכך כל הגיון!", טען החבר, ורבי מאיר השיב וסיפר לו את סיפור המעשה שהתרחש שבע עשרה שנה קודם לכן, ולאחר מכן הסביר:

"דע לך, כי באותם רגעים בהם עמדתי מול הקיר, וראיתי בחוש כי ישועת השם כהרף עין – נחקק דבר מה בנפשיו אמנם היה נראה לי שלא נותר מאותו מאורע כל רושם, אולם הנה מתברר שלא כך הם פני הדברים... בעומק הלב הותיר המעשה רושם כביר, ומכוחו, היה ביכולתי כעת להמשיך ולהאמין גם כאשר חרב חדה מונחת היתה על צוארי".

הרי לנו, כי חוויות ותחושות שהאדם חווה – נותרות צרובות בנשמתו, לעיתים גם שנים רבות לאחר מכן, הרבה אחרי שהדברים כבר נשכחו מליבו!

ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל חידושי הרי"ם שהיה אומר כך:

מלכתחילה, סברו בני ישראל כי אין צורך להביא קרבן אלא על חטאים של ממש, ולא על הרהורים בעלמא. אכן, לאחר שלימדם משה רבינו אודות החובה להגדיל את הכלים ששללו ממדין, מתוך הנחה שמאכלי האיסור שבושלו בכלים אלו נבלעו בתוכם גם אם אינם ניכרים כלפי חוץ – הבינו בני ישראל כי שגו... הם נתנו את ליבם להתבונן בכך, שגם הרהורי עבירה, אפילו שאינם מותירים רושם היצוני – מותירים חותם בלוע בנפש, ועל כך יש להביא כפרה! משום כך, דוקא כעת התעוררו בני ישראל להביא כפרה על הרהורי עבירה...

דיבורו של צדיק עושה רושם

וַיֹּאמֶר בְּנֵי נֹד וּבְנֵי רְאוּבֵן אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבֹרֵיךָ יַעֲשֶׂוּ בְּאִשֶּׁר אֲדֹנֵי מִצְרָיִם (ל"ב, כ"ה)

וְעֲבֹרֵיךָ יַעֲבְרוּ כָּל חַלּוּץ צָבָא לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה בְּאִשֶּׁר אֲדֹנֵי דְבַר (ל"ב, כ"ו)

פנתה אל בית הכנסת, פתחה את ארון הקודש, והחלה לבכות לפני היושב במרומים. או אז, לפתע, שמעה בת קול משמים שהורתה לה למצוא את פרנסתה מלחישת לחשים, ולשאלתה, אף גלתה לה את הלחש: לבקש כוס מים, וללחוש את ברכת 'שהכל'...

ואכן, כך עשתה האשה: מאותו היום ואילך היא פרסמה כי יודעת הינה ללחוש לחשים, השמועה עשתה לה כנפיים, ואט אט החלו אנשים רבים להשתמש בשירותיה, כאשר הלחש הינו תמיד אותו הלחש: היא מבקשת כוס מים, מברכת ברכת 'שהכל', והישועה לא מאחרת לבוא.

כאשר שמע הגאון את סיפורה של האשה, הוא פרץ בצחוק גדול, עד שמרוב צחוק – התפוצצה המוגלה שבגרונו ועלתה לו ארוכה. לאחר מעשה – הסביר הגאון את פשר צחוקו וסיפר:

"באותו הערב, כאשר הגיעה האשה לזעוק את זעקתה מול ארון הקודש הפתוח – ישבתי אני בבית המדרש ולמדתי כהרגלי. קול בכייתה של האשה הפריעה לי בלימודי, ולפיכך, ביקשתי עצה שתגרום לה לעזוב את המקום, ביקשתי – ואף מצאתי... הצעתי לה להיות לוחשת לחשים ולהשתמש בברכת 'שהכל' כלחש! ואכן, הרעיון הצליח: היא היתה משוכנעת שמדובר בבת קול מהשמים, ומיהרה לעזוב את המקום כשהיא שבעת רצון!"...

הרי לנו הפלא ופלא: הגאון כלל לא התכוון לברך את האשה, אולם מאחר ויצאו הדברים מפיו – קיימו משמים את דבריו, והעניקו ללחישתה של האשה כח מופלא!

כאורה יש להבין, מה פשר שינוי הלשון שמצאנו בדבריהם של בני גד וראובן, אשר בתחילה השתמשו בלשון: "כאשר אדני מצוה", ואילו לבסוף השתמשו בלשון: "כאשר אדוני דובר"?

♦ את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

היה זה ביום מן הימים, כאשר חש הגאון מוילנא בגרונו, והרופאים שבדקוהו מצאו כי התפתחה בגרונו יבלת מוגלתית, אותה, כך לטענתם, יש לכתות בניתוח, שכן היא עלולה להתפתח ולהביא למצב של חנק חלילה.

בתחילה, נראה היה כי אין מוצא מעריכת הניתוח. אולם אז, גילו את אזניו של הגאון כי ישנה בעיר אשה היודעת ללחוש לחש ולרפא כל מחלה, והציעו להזמינה ולהעניק לה הזדמנות לנסות את כוחה וללחוש על היבלת. הגאון קיבל את ההצעה, האשה הזמנה, והגאון ניאות להניח לה ללחוש את הלחש – אולם זאת לא לפני שתגלה לו מה טיבו של לחש זה, בכדי לוודא שאינו מגיע מכוחות הטומאה חלילה.

לבקשתו של הגאון, לא הניחה האשה לסרב היא הסכימה לגלות לו את סוד הלחש, אולם בתנאי שלפני כן יצא כל איש מלפניו. לאחר שהתקיים התנאי, והאשה נותרה עם הגאון בגפה, כשדלת החדר פתוחה כמובן בכדי לסלק כל חשש של יחוד, סיפרה האשה לגאון דברים כהווייתם:

היא סיפרה, כי בהיותה צעירה לימים התאלמנה מבעלה, ונותרה לבדה עם מספר ילדים רכים. כאשר תם הכסף שבבית – לא ידעה את נפשה, ולפיכך

גם על פגיעה כדין – נענשים!

וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לִבְנֵי גֵר וְלִבְנֵי
רְאוּבֵן וְלַחֲצִי שִׁבְט מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף
אֶת מַמְלַכַת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי
וְאֶת מַמְלַכַת עֹוג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן
הָאֲרֶץ לְעָרֶיהָ בְּנִבְלַת עַרְי הָאֲרֶץ
סְבִיב (ל"ב, ל"ג)

אם נתבונן נמצא, כי הפונים אל משה בבקשה לקבל נחלה בעבר הירדן – היו בני גר וראובן, בעוד בני מנשה לא נמנו עמם. לעומת זאת, בפועל, משה רבינו צירף מחצית מבני מנשה אל הנוחלים בעבר הירדן, וכפי שמוצאים אנו בפסוק זה:

את הדברים מבאר החזקוני על פי המדרש (בר"ד פ"ד, כ"ג), וכותב כי אמנם בני מנשה לא ביקשו חלק בעבר הירדן, אולם משמים נגזר עליהם שתחלק נחלתם – מידה כנגד מידה, שכן מנשה אביהם היה זה שהכניס את גביע יוסף אביו לאמתחתם של השבטים, ובכך גרם להם לקרוע את בגדיהם. מעתה, כשם שבעטיו קרעו השבטים את בגדיהם – כך נקרעה ונחלקה נחלת בניו של מנשה: חלקה בארץ כנען, וחלקה בעבר הירדן. אלא שלכאורה, עלינו להבין, על שום מה ולמה ראוי היה מנשה לעונש זה? הלא הוא עשה את מה שעשה בשליחותו של יוסף אביו, ובדאי כך היה עליו לנהוג על פי ההלכה!

♦ את התשובה, נבין על פי המעשה הבא:

ביום י"ג אב תקפ"ט, נפטר הגאון רבי מרדכי בנט, אב"ד ניקלשבורג, בעת ששהה במרחצאות קרלסבד, ונקבר בעיר סמוכה. כאשר נודע דבר האסון לבני עירו, ניקלשבורג – הם דרשו בתוקף לפנות את קברו ולהעבירו לעירו אל קברות אבותיו, ואף פנו בענין זה אל החתם סופר, אשר נטה להתיר את הדבר, אולם השהה את תשובתו למשך כחצי שנה, ורק אז פרסמה.

לאחר מעשה, הסביר החתם סופר את הרקע לשיחיו התשובה. הוא סיפר, כי בעת שכתב את התשובה, זמן קצר לאחר שהונחה השאלה על שולחנו – הוא נרדם, ובחלומו ראה את רבי מרדכי בנט, אשר ביקש כי יותירוהו קבור במקומו למשך חצי שנה – משום שהדבר מהווה בעבורו עונש ותיקון על שנתן את ידו בעבר לביטולו של שידוך.

"אמנם כל מה שעשיתי היה על פי דין תורה", אמר רבי מרדכי לחתם סופר בחלומו, "אולם בכל זאת מאחר ונגרמו על ידי כך צער ובושה לבת ישראל – היה עלי לתקן זאת, שכן משמים דקדקו איתי אפילו בכגון דא".

ועוד הוסיף רבי מרדכי ונתן אות לדבר, כי אותה כלה אשר הוא סייע בביטול שידוכה – כבר נפטרה, והיא קבורה בקבר הסמוך למקום קבורתו הנוכחי. למותר לציין, כי כדבריו של רבי מרדכי נמצא במדוייק, ועל כן השהה החתם סופר את תשובתו למשך כחצי שנה, בכדי להבטיח שהגאון ישאר במהלך פרק זה במקום קבורתו, ובכך יבוא על תיקונו. רק לאחר אותה מחצית שנה שיגר החתם סופר את תשובתו, ורבי מרדכי הועבר לקברי אבותיו בכבוד.

ואנו על פי דרכנו למדנו כי אדם המצער את חבירו, גם אם הוא עושה זאת על פי דין – עשוי להענש על כך!

ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן אמנם מנשה נהג בדיוק כפי שהיה עליו לנהוג על פי הדין. אולם מכל מקום, כיון שכתוצאה ממעשיו נגרם צער לשבטים הקדושים עד אשר קרעו את בגדיהם – על כן נענש, ונחלת בניו נחלקה לשני חלקים!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של המהר"ל דיסקין המבאר כך:

הנה, במדרש מצינו, שמאחר ומשה רבינו אמר לבני ראובן וגד (ל"ב, כ"ב): "וּנְכַבְשֵׁה אֶרֶץ לְפָנֵי ה' וְאַחַר תֵּשְׁבוּ וְהֵייתֶם גְּקִים מִה' וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהֵייתָ הָאֶרֶץ הַזֹּאת לְכֶם לְאַחֲזָה לְפָנֵי ה'" – התקיימו דבריו במדוייק, וכל יוצאי המלחמה שבו בשלום, מבלי שאפילו אחד מהם מת.

מעתה, זה היה פשר דבריהם של בני ראובן וגד למשה רבינו:

בתחילה הם הבהירו את נכונותם למלא את מצוותו, שהתייחסה ליוצאי הצבא שבקרב בני השבטים הללו, אותם שהיו בני עשרים עד שישים שנה. אלו, לא היו זקוקים לברכה מיוחדת של חיים – אלמלא יצאו למלחמה, ולפיכך, הסיבה היחידה שגרמה להם לצאת למלחמה היתה מצוותו של משה, והיינו "כאשר אדני מצוה".

אולם לאחר מכן, גם הזקנים שבקרב בני השבטים – שמעו על הברכה המיוחדת שעלתה מתוך דבריו של משה, ולפיכך גם הם ביקשו לצאת חלוצים לפני אחיהם בכדי לזכות לברכה זו, שהיה בה כדי להבטיח שיחיו לפחות עד שובם ממלחמות כיבוש הארץ... אותם אנשים – לא יצאו למלחמה בשל מצוותו של משה, אלא בשל דבריו, שאפילו לא היו בגדר של 'ברכה' – אלא בגדר של דיבור בעלמא, אשר ברור היה שיתקיים, ולפיכך לגביהם נאמרה בפסוק הלשון: "כאשר אדני דובר".

בין סוד מרע לעשה טוב

אַלֶּה מַסְעֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָצְאוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם

לְצַבְאָתָם בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן (ל"ג, א)

שאלת השאלה: הלא מטרת מסעיהם של בני ישראל לא הייתה הרחקתם ממצרים, ממנה יצאו זה מכבר, אלא הבאתם אל ארץ כנען! מעתה, כלום לא מתאים יותר היה אילו כתב הפסוק: "אלה מסעי בני ישראל אשר נסעו לארץ כנען?"

♦ את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

מעשה באחד מחסידיו של השרף מקוצק, אשר נוהג היה לפקוד את חדרו של הצדיק לעיתים תכופות. בשלב מסוים הלכו ביקוריו אצל רבו והתמעטו, עד שפסקו כמעט לחלוטין. לאחר תקופה ממושכת של היעדרות הגיע שוב לרבו, ואז פנה אליו הצדיק ותהה לפשר היעדרותו יוצאת הדופן. החסיד השפיל את מבטו וסיפר לצדיק את האמת לאמתה, דברים כהווייתם:

בתקופה האחרונה הוא עוסק בעסקי הדבש, ומהכא להתם התגלגלו הדברים כך ששלח ידו במכירת דבש מזוייף, מעשה רמיה של ממש... "איך יכולתי לעמוד בפני הרבי שכולו אמת בעודי שקוע עד צוואר בשקר ובמרמה?" הסביר החסיד בעיניים מושפלות, ודמעות בצבצו בזוויות עיניו.

הצדיק לא התכוון להניח לחסידו לרדת שחת... מניו וגמור היה עמו לחלצו מתהומות החטא, ויהי מה! לפיכך פנה הוא אליו ושאל: "אמור לי יקירי, מהו הסכום עליו תסכים לוותר כדי שלא להיכשל בשקר ורמיה? האם תסכים לוותר על שש אגורות לכל מידה של דבש?" "ודאי שאסכים! בשביל שש אגורות לא אשקר ולא ארמה!" הכריז החסיד.

נענה השרף ואמר לו: "ובכן, זאת אבקש ממך. מהיום ואילך אל תמכור את הדבש המזוייף, אלא אם כן יעלה הרווח על שש אגורות לכל מידה: אם הרווח יהיה שבע אגורות – תמכור, הלא עליך להתפרנס... אולם בשביל שש אגורות – אל תשחית את נפשך ואל תשקר! האם תוכל להתחייב על כך?" שאל הצדיק, והחסיד השיב בחיוב. כן. יכול הוא להתחייב ולעמוד במלתו.

כן, מאותו היום ואילך, מילא החסיד בדקדקנות את חובותיו של רבו. הוא לא נכשל אפילו פעם אחת ברמיה, אלא אם כן עמד על כך המאזניים רווח של יותר משש פרוטות למידה!

כאשר הגיע שוב אל רבו וסיפר לו אודות הצלחתו, פנה אליו הצדיק ואמר לו: "טוב ויפה... לאחר שהתרגלת לשקול את מעשיך, ולא לשקר ולרמות עבור רווח של שש פרוטות בלבד – תוכל כעת להתקדם צעד נוסף, ולא לרמות גם עבור שבע פרוטות... כך, תוכל להוסיף עוד ועוד, עד שלבסוף תצליח להשתחרר לחלוטין ממלכות השקר, ולהציל את נפשך מרדת שחת".

לשמע התכנית הסדורה אורו עיניו של החסיד. הלא עד כה הציק לו מצפוני וייסרו, והנה סלל בעבורו הרבי את הדרך הישרה בה יוכל לפרוש לחלוטין מדרך השקר והחטא! ואכן, הוא התקדם על פי התכנית, צעד אחרי צעד, עד שבחלוף תקופה עלה בידו להיגמל לחלוטין ממנהגו הרע, להתרחק מן השקר כמטחוי קשת, ולהיות לאיש אחר – איש של אמת!

וראה זה פלא: לא זו בלבד שדרכו החדשה של מידעו החסיד לא צמצמה את רווחיו, אלא שההיפך הוא הנכון: ככל שהתרחק ממידת השקר, כך גדל עושרו יותר ויותר! בתחילה נרתעו הבריות כאשר שמעו את המחיר הגבוה שדורש הוא בתמורה לדבש האמיתי שמכר, אולם אט אט הבינו הכל כי התמורה מצדיקה את המחיר: הדבש היה משובח, נקי וטהור. הכל ביקשו לקנותו חרף מחירו הגבוה.

ומכאן, תשובה לשאלתנו, כפי שהיה המלבי"ם מבאר ואומר:
 אמנם בני ישראל כבר יצאו מארץ מצרים זה מכבר, והיתה זו בודאי התעלות
 רוחנית בעבורם – שהרי בכך הם התרחקו מטומאת מצרים. אולם עדיין, אין זה
 אומר בהכרח שכבר היו ראוים להתעטר בקדושתה של ארץ ישראל, שכן לשם
 כך – היה עליהם לעבור עוד כבדת דרך ארוכה!
 הפסוק מלמד כי בעת שנסעו ישראל את כל המסעות המתוארים בפרשתנו
 – הם עדיין לא הגיעו לשלב בו היה ביכולתם 'לעלות על המסלול' המוביל לארץ
 ישראל... הם עדיין היו עסוקים בהתרחקות ובהשתחררות מטומאת מצרים. רק
 לאחר שנסעו את כל המסעות הללו – הוכשרו להתקדש בקדושת ארץ ישראל,
 ואז אכן נכנסו אליה...

באחד הימים שב החסיד אל רבו כשפניו מאירות והכריז בשמחה: "רבי, אני
 שמח לבשר לרבי כי הצלחתי סוף סוף להגיע אל האמת!"
 השרף מיהר לצנן את התלהבותו של חסידו והפטיר: "עד כה, יקירי, רק
 התרחקת מהשקר... אולם לכדי 'אמת' – עדיין לא הגעת! עוד כבדת דרך ארוכה
 עליך לעבור עד שתקנה קנין אמיתי במידת האמת. אך זאת אוכל לומר לך
 בבטחה: אם תמשיך בדרך זו – תצליח גם תצליח לקנות מידה נפלאה זו!"
 זהו המעשה, וממנו למדנו כי לעיתים מתרחק האדם מדרך השקר, אולם אין
 בכך כדי להעיד בהכרח כי הגיע לכלל דרך האמת... משום שזוהי דרכה של
 תשובה: בתחילה – יש לעזוב את הרע, ורק לאחר מכן – ניתן להתחיל ולעמול
 על קניינו של הטוב!

טעם חדש לשולחן שבת

עכשיו גם בספר במדבר

בשעה טובה, סדרת 'ללמדך' מתרחבת: הרעיונות והמסרים העוצמתיים בדרכי הייחודית של הגאון

רבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל

כבשו את לבותיהם של קוראים ושומעים, בארץ ובעולם, הספר משלב קושיות ותירוצים סביב פרשת השבוע
 בסיפורים מרתקים שמחדירים את המסרים אל הלב. הצטרפו לחוויה רוחנית מעצימה
 מידי שבת בשבתו סביב השולחן!

דברי תורה מתוקים
 בהגשה 'חריפה'
 שישבו כל אחד
 בקסמם!

הוצאה והפצה: "יפה נוף" ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ניתן להשיג גם ברשת חנויות "יפה-נוף-פלדהיים": ירושלים: סלובי ישראל 17 | חדש: רמת השרון פינת ברנדייס | צומת בר אילן 1 | גבעת שאול 28 | בית גן הפסגה 50 | בית הדפוס 32 | מודיעין עילית-קרית ספר: אבני נוף 26 | שד' חמד 1 | ברכפול: רבי יהודה הנשיא 14 | בית שמש-תפוצה-בן איש חי 29 | חוון איש 17 | חדש-רמה א-יחזק שוק 31 מעל שוק מודיעין | בני ברק: רבי יעקב 130 | אהרןביץ 18 פול מרזר רומנוס | ברסטנר 3 רבי יעקב 43 | מראה 45 אשדוד-עין ספרים - יוסי בן חפציא 10 רביעי ד' | פתח תקוה: קהילות יעקב 4 בני ברק | המסתדרות 2 פתח חושילד | אלני: רבי יהודה הנשיא 50 | קרית גת: האדמור"ר סוב"ד 1 | פינת תוביט שלום (בניו קרטיסניק) | רכסים: סביון 33 (בנוה ברוך) | חדש: תוביט: הא"י 86 | אופקים: חפץ חיים מול בית הכנסת אוהל משה.

טלפון: 1-599-581-581 אתר: YEFE.CO.IL

מוקדי מכירת הספרים:

- אלעד:** קליינר 050-3121060 • **ביתר עילית:** טובול 052-7141771 • **בני ברק:** קרית הרצוג: יעקבזון 052-7645652 • **גבעת רוקח:** יעקבזון 054-8498686
- מרכז העיר:** פרוינדליך 077-2168932 • **בן ציון:** 053-3150060 • **בית שמש:** ובר 052-7644665 • **חיפה:** הדר: פריד 053-3172366 • **נוה שאנן:** גולד 052-7157301
- ירושלים:** רמות: טרכטינגוט 050-4188009 • **קרית יובל:** פרוינדליך 054-8406988 • **בית וגן:** אפשטיין 050-4101582 • **הר נוף:** פרידמן 050-4165345
- רוממה:** יפרח 052-7152456 • **רמת שלמה:** הלברשטם 02-5710855 • **נוה יעקב:** אטינגר 052-7118045 • **מודיעין עילית:** קרית ספר: פרוינדליך 073-7368862
- אחוזת ברכפלד:** פרוינדליך 08-9742718 • **פתח תקוה:** פרוינדליך 050-4188003 • **כנא:** 050-7154454 • **רכסים:** לוז 052-7146432 • **פרוינדליך:** 052-7146432
- תל-אביב:** איתי 052-5907021 • **אלפי מנשה:** לגזיאל 055-6788345